

Inktzwam

IVN IJssel en Gouwe

Nr. 137, januari 2026

Activiteiten januari - juli 2026

Let op: De genoemde data kunnen afwijken. Kijk altijd voor de meest actuele informatie (tijd en verzamellocatie) op de website. Hier staat ook of vooraf aanmelden noodzakelijk is.

Januari

zaterdag	10	Werkgroep VLB	Natuurwerkdag: zagen en beschoeien
zaterdag	10	Evenement	Nieuwjaarsborrel IVN IJssel en Gouwe
zondag	25	Scharrelkids	Vogelvoerballen maken
zaterdag	24	Excursie	Wintergasten op de Surfplas
zaterdag	31	Werkgroep VLB	Natuurwerkdag: riet afruimen

Februari

donderdag	19	Lezing	Lezing Vogelnamen
zaterdag	21	Werkgroep VLB	Natuurwerkdag: riet afruimen
zaterdag	28	Publieksexcursie	Trekvogels en terugkomst grutto in de Hooge Boezem

Maart

zaterdag	14	Werkgroep VLB	Natuurwerkdag: wilgen knotten in de polder
----------	----	---------------	--

April

zondag	12	Scharrelkids	Planten in de Blauwgroene zone
zondag	12	Excursie	Zingende broedvogels Reeuwijkse Hout

Mei

woensdag	13	Overige kinderactiviteiten	Super Cool kidsfeest
vrijdag	15	t/m 25 mei	Week van de biodiversiteit (programma volgt later)

Juni

zondag	7	Scharrelkids	Slootjesdag
zaterdag	13	Excursie	Wandeling op de Oude Begraafplaats
zaterdag	27	Excursie	Stadswandeling planten en fossielen

Juli

nb	nb	Activiteit	Nachtvinders kijken aan de Oude Rijn
----	----	------------	--------------------------------------

Overig

Tuinambassadeurs Gouda

Gratis tuin- en plantenadvies
Elke 1e zondag van de maand van 14.00 – 16.00 uur
Infocentrum Heempad, Heempad 1, Gouda

Voedselbos

Werken in het voedselbos
Elke vrijdagochtend van 9.30 – 13.00 uur
Ingang voedselbos: kruising Kale Jonkerpad en Willenskade
Aanmelden niet nodig, mag wel: voedselbos@ivn-ijsselengouwe.nl

Smultuin

Werken in de smultuin
Elke maandagochtend
Aanmelden bij Claire Boissevain (0182 – 58 29 26)

Voorpagina: Gewone beurszwam (foto: Maribel van der Linden)

Inktzwam

IVN IJssel en Gouwe - Nr. 137, januari 2026

Van de redactie

Alweer een jaar voorbijgevlogen. Een jaar vol met activiteiten voor kinderen van de Scharrelkids en van de Groene heksen, excursies en lezingen voor volwassen en minicursussen van de Natuuracademie Reeuwijkse Plas- sen. De werkgroepen zijn ook druk bezig geweest met het landschapsbe- heer en het onderhouden van het Voedselbos en de Smultuin. En de werk- groep Natuur in de Zorg gaat nog steeds elke maand met een groepje be- ginnend dementerende mensen van de Prinsenhof op pad om de natuur te beleven. Dankzij de werkgroep Publiciteit laten we ook meer mensen zien wat we allemaal doen. Om al deze vrijwilligers te bedanken organiseren we in september een leuk uitje naar de Nieuwe Driemanspolder met aan- sluitend een lunch.

We hebben afscheid genomen van een aantal vrijwilligers, maar er komen ook nieuwe vrijwilligers bij. Zo is het bestuur afgelopen november ver- sterkt doordat er 3 nieuwe bestuursleden benoemd zijn: Sabrina Oldenbur- ger is onze nieuwe secretaris, Marga Verstege heeft de rol van penning- meester overgenomen van Juliette Karrer en Rob Spit is aangesteld als al- gemeen bestuurslid.

v.l.n.r. Sabrina Oldenburger, Marga Verstege, Rob Spit

Wat gaat 2026 ons brengen? Een leuk programma met activiteiten ligt klaar. En verder is het jaar 2026 het jaar van de steenuil, de kleinste uil van Nederland. Omdat we er steeds minder zien vraagt Sovon Vogelonderzoek samen met Vogelbescherming Nederland en de landelijke steenuilenwerk- groep STONE extra aandacht voor de Steenuil.

Steenuil (foto: Auke Dirkmaat)

Inhoud

- 4 Afscheid
In memoriam: Enne de Jongh
Boudewijn Ridder neemt
afscheid
- 6 De hazelaar, de wijsheid in
pacht
- 8 Verslagen activiteiten
Landelijke natuurwerkdag
Natuurcafé Waterkwaliteit
- 9 Met de Scharrelkids de wilde
stad ontdekken
- 10 Nieuws
- 11 Verenigingsgegevens

Colofon

Inktzwam is een uitgave van IVN IJssel en Gouwe. Het blad ver- schijnt twee keer per jaar. Kopij voor het volgende nummer vóór 5 juni 2026.

Eindredactie
Maribel van der Linden
pr@ivn-ijsselengouwe.nl

Contact en informatie
info@ivn-ijsselengouwe.nl

Drukker
Editoo B.V.

Wil je laten weten wat je van het afdelingsblad vindt of heb je tips of ideeën? Laat het vooral weten via pr@ivn-ijsselengouwe.nl.

© Niets uit deze uitgave mag zon- der voorafgaande toestemming van de auteur, fotograaf of tekenaar gepubliceerd worden.

Afscheid

In memoriam: Enne de Jongh

Auteur: Theo Nering Bögel (namens werkgroep VLB)

Enne was al een aantal maanden niet meer in staat om thuis te wonen en verbleef daardoor in een Haags verpleeghuis. Onverwachts is hij op 13 oktober 2025 helaas overleden op 81-jarige leeftijd.

Enne was een man met een veelzijdige belangstelling voor o.a. natuur en landschappen, computers, koken, WO 2, EHBO, religie en fotografie. Een deel van deze belangstelling en kennis kwam samen bij zijn inzet voor IVN. Enne heeft jaren deel uitgemaakt van de werkgroep vrijwillig landschapsbeheer (VLB) en veilig werken was zijn aandachtgebied. Dit resulteerde in een door Enne opgesteld gedegen Arboplan en een reeks van beschrijvingen van werkzaamheden. Ook als gepassioneerd EHBO'er droeg hij zijn steentje bij.

Vele VLB'ers zullen zich herinneren hoe Enne altijd verstandige aanwijzingen gaf wanneer er een grote boom geveld moest worden. Met een slimme knoop in het touw werd de boom gezekeerd en werd de valrichting van de boom feilloos voorspeld door Enne.

De laatste jaren werd zijn gezondheid minder en door fysieke beperkingen was actief mee zagen en maaien niet meer mogelijk. In plaats van de zaag hanteerde Enne zijn fototoestel op professionele wijze en werden mooie reportages gemaakt. Enne wilde er graag bij zijn en samen met de mannen van de woensdagploeg met eigen ogen zien hoe het ging met de natuur en de staat van onderhoud.

Enne heeft vele jaren op zijn kenmerkende wijze een prachtige bijdrage geleverd aan IVN en in het bijzonder de werkgroep VLB. Wij zijn hem daar zeer erkentelijk voor en zullen hem missen.

Enne de Jongh

Boudewijn Ridder, de nestor van het VLB, neemt afscheid

In 1981 organiseerde de IVN Afdeling IJssel en Gouwe in oprichting de eerste natuurwerkdag op een bosperceel van Staatsbosbeheer aan de Twaalfmorgen. Deze succesvolle dag verdiende een passend vervolg. Voor de tweede werkdag werd een oproep geplaatst bij een buurtvereniging in Gouda, waarop door tientallen mensen werd gereageerd waaronder Boudewijn Ridder. Deze aanmelding bleek de start van Boudewijns inzet tot vandaag bij het VLB (vrijwillig landschapsbeheer) van IVN IJssel en Gouwe. Een succesvolle carrière van bijna 45 jaar in diverse rollen bij IVN/VLB volgde. Boudewijn werd een autoriteit binnen de vereniging.

Boudewijn heeft zich in al deze jaren ingezet voor het natuurlijk onderhoud en daardoor behoud van oevers, hout-

kades, hooilandjes, grienden, broekbossen, geriefhoutbosjes en vooral de eilanden in ons fraaie natuurgebied de Reeuwijkse Plassen. Niet alleen wist Boudewijn zijn kennis van de natuur en de cultuurhistorische aspecten van het landschap goed te combineren met praktisch inzicht voor het natuurlijk onderhoud van oevers, rietkragen, hooilandjes en hakhout. Ook gaf hij de werkgroep VLB een eigen gezicht door op allerlei fronten overleg te voeren met de diverse organisaties die zich bemoeiden met het wel en wee van het plassegebied. Dit was veel werk en soms wat frustrerend als de resultaten onvoldoende spoorden met de idealen van Boudewijn maar de belangrijke rol van IVN bij natuuronderhoud werd gezien en gewaardeerd door vele anderen in het gebied.

Een hoogtepunt vormt ongetwijfeld de organisatie van het symposium “Levende oevers” in 2006 en 2007. Boudewijn was zeer geïnteresseerd in het fenomeen kantrot (oxidatie van veen) en het verdwijnen van vitale rietkragen. Hij verdiepte zich in de ingewikkelde scheikunde van de vervuiling en de aantasting van het veen en waterbodembodem en heeft een hoofdrol gespeeld in de organisatie van het symposium voor IVN-leden, groene groepen, overheden en voor bewoners. Voor dit symposium werkte Boudewijn op wetenschappelijk niveau samen met onderzoekers van de Universiteit Utrecht en de Radboud Universiteit Nijmegen. Boudewijn worstelde zich door de pittige literatuur en schreef een helder symposiumboekje dat nog steeds verkrijgbaar is! Een pareltje. Het is een zeer gewaardeerd symposium gebleken waarmee het toen 25-jarig bestaande IVN IJssel en Gouwe aandacht heeft gevraagd voor een nog tot op heden maatschappelijk relevant milieuthema zoals waterkwaliteit, waterpeil en oxidatie van veen en achteruitgang van oevervegetatie in ons veenweidegebied.

In de eerste jaren beperkte het natuuronderhoud zich tot de zaterdag. Gemiddeld om de drie weken werd er een natuurwerkdag georganiseerd. Op deze dagen was iedereen welkom die de handen uit de mouwen wenste te steken. In de week voor de werkdag werd er een advertentie in de plaatselijke krant geplaatst en alle mannen, vrouwen en zelfs kinderen waren welkom. Jarenlang had Boudewijn een belangrijke rol om iedereen het werk voor die dag uit te leggen en vooral te vertellen dat veiligheid het allerbelangrijkste was om de dag ook prettig te kunnen beëindigen. Omdat de interesse van Boudewijn zich niet beperkte tot het natuuronderhoud op zich, maar hij ook erg geïnteresseerd was in de historie van het plassengebied gaf hij ook graag een uitleg over het ontstaan van de waterpartijen, de eilanden en zelfs waar de boerderijen en turf-schuren oorspronkelijk hadden gestaan. Kortom het hele gebied had zijn warme belangstelling en deze kennis deelde hij graag.

Veel vaste vrijwilligers waardeerden de rol van Boudewijn zeer. Op zijn 70ste verjaardag resulteerde dit in een eervolle vermelding toen een eiland aan de Kerfwetering in de plas ‘s Gravenkoop naar Boudewijn werd vernoemd. De naam “Hoek van Boudewijn” werd daarmee een feit. Dit eiland is te bewonderen vanaf het comfortabele uitzichtpunt verscholen tussen het riet aan de Nieuwebroeksedijk.

Ter voorbereiding van de werkzaamheden van de zaterdagse natuurwerkdagen ontstond tien jaar geleden de behoefte op de woensdag om met de lawaai makende bosmaaiers en riet/grasmaaiers de nodige voorbereidingen te treffen met het doel op de zaterdag in alle rust (de natuur eigen) met de hand te kunnen werken volgens de leuze: 'Op zaterdag is alles stil'. Doordat de vaste groep vrijwilligers van de woensdagploeg onder leiding van Boudewijn zeer productief werd kan het VLB in zijn geheel nu goed voldoen aan alle onderhoudsverplichtingen op een achttal kleine en grote terreinen.

De laatste jaren zijn een deel van de organisatorische taken van Boudewijn langzaam maar zeker overgenomen door de andere vaste VLB'ers. Echter tot op hoge leeftijd werd door Boudewijn met goed gerichte slagen met de sleg meter na meter oever voorzien van een goede beschoeiing met palen en takkenbossen. Maar op een gegeven moment komen voor iedereen fysieke grenzen in zicht waar je rekening mee gaat houden en dat is verstandig.

Toen er ook nog een busongeluk in Zeeland bijkwam is Boudewijn door gezondheidsredenen gedwongen om zijn geliefde VLB-werkzaamheden nu definitief over te laten aan de andere VLB'ers. Het spreekt natuurlijk voor zich dat Boudewijn wel het werk en de overige teamleden van de woensdag en zaterdag met grote belangstelling blijft volgen want eens een vooraanstaand VLB/IVN-lid altijd een VLB/IVN-lid.

Wij zijn Boudewijn bijzonder dankbaar voor zijn prachtige bijdrage aan het VLB en IVN en daarmee aan zijn mooie cultuur historische landschap van het Reeuwijkse plassengebied en omliggende polders. We staan op reuze schouders en zullen zeker nog lang door hem geïnspireerd blijven bij de voortgang van de IVN-natuurwerkdagen.

We gaan Boudewijn vast en zeker nog op de plas ontmoeten om met elkaar te genieten van wat er in 45 jaar (!) is bereikt.

Namens alle vrijwilligers van het VLB,
Henk van de Woord, John van Gemeren en Theo Nering Bögel

De hazelaar, de wijsheid in pacht...

AUTEUR: SAKE KUIJPERS

Iedereen kent waarschijnlijk wel de hazelaar. Deze veel voorkomende, tot 7 meter hoge, 'struik' komt in heel West-Europa voor in hagen en als ondergroei in loofbossen. Hoe verder je in Nederland naar het oosten gaat, hoe meer je ze tegen zult komen, maar ze staan ook volop in het Reeuwijkse- en Goudse hout.

Het is één van de eerste struiken die in Nederland bloeit. De mannelijke katjes met stuifmeel en de vrouwelijke bloemen bloeien vaak al in januari aan de nog bladloze struiken. Om de vrouwelijke bloemen te vinden, moet je vaak wel even je best doen, maar ze zitten op dezelfde takken als de katjes. Met de opwarming van ons klimaat kom je ze tegenwoordig ook al in december bloeiend tegen. Het stuifmeel van de katjes geeft voor sommigen van ons dan al de start van het nieuwe hooikoortsseizoen.

Hazelnoot in omhulsel

Mannelijke katjes (links), Vrouwelijke bloem (rechts)

De Latijnse naam is *Corylus avellana*. Het is afgeleid van het Oudgriekse 'korulos' wat helm betekent, verwijzend naar het omhulsel van de hazelnoot als deze nog aan de struik zit.

Gebruik

Natuurlijk kent iedereen de hazelnoten als lekkernij, ge-roosterd, verwerkt in gebak of als hazelnootpasta. De noten zijn voor de dieren een onmisbare voedselbron voor in de winter.

Hazelnoten

Hazelaarshout is één van onze hardhoutsoorten, waardoor je ze ook tegen kan komen in de boerengeriefhoutbosjes. De lange takken werden (en worden) gebruikt als bonenstaken, tegenwoordig vaak vervangen door bamboestokken. Verder zijn er uitstekende wandelstokken van te maken. En..... een goede wichelroede om waterbronnen op te sporen, moet natuurlijk van de hazelaar zijn.

Wijsheid en bescherming

Naast het praktisch gebruik van de hazelaar, wordt deze al vanaf de vroege Middeleeuwen beschouwd als een struik van grote wijsheid. In heel West-Europa zijn oude verhalen en liederen hierover beschreven. Luister maar eens naar het lied ‘het meisje dat zou gaan halen wijn’ en een hazelaar tegenkomt. Dit lied uit de zestiende eeuw heeft vergelijkbare versies in Engeland, Duitsland en Zweden. Trouwens, in de Middeleeuwen betekent wijn gaan halen iets anders dan wij nu denken.

Behalve wijsheid, biedt de hazelaar ook al honderden jaren bescherming tegen adders, andere slangen en krui-pend ongedierte. Mocht je dus achtervolgd worden door een adder, verstop je achter een hazelaar en er overkomt je niets.

En dan nog dit.....
Onder één van de hazelaars woont de slangenko-ning met een gouden kroontje. Zorg dat je deze slangenkoning vindt en het kroontje te pakken krijgt. Iedereen wordt dan verliefd op je, je hebt al-leen maar succes en je hebt alle wijsheid van de wereld in je. Maar er is een nadeel: alle slangen zijn boos op je en zullen je razend achtervolgen. Je bent pas veilig als je de eerste sloot over bent gezwom-men. Helaas, ik heb hem nog steeds niet gevonden.

Scan qr-code voor het lied 'Er zoude een meisje gaan halen wijn'

Waar kijken we naar?

Auteur: Maribel van der Linden

De **hazelaarbladrolkever** behoort tot de snuitkevers en is niet alleen te vinden op de bladeren van hazelaar, maar ook op het blad van andere loofbomen zoals de eik, beuk of berk. Dit kleine kevertje (ongeveer 8 mm) heeft een beetje een vierkant zwart lijf en kop met rode dekschilden en halsschild. De kever is klein en moei-lijk te vinden, vaak verscholen tussen de bladeren.

Ooit wel eens een opgerold blad gezien in een hazelaar? Het blad van de hazelaar wordt door deze kever van twee kanten ingesneden naar de hoofdnerf en vervolgens tot een sigaar samengevouwen. De oranje larve van de kever leeft in het binnenste van de 'sigaar' en voedt zich met het blad. Na een tijdje valt het blad op de grond en kruipt de volgroeide larve naar buiten om in de grond te ver-poppen en te overwinteren.

Bron: <https://www.naturetoday.com>

Hazelaarbladrolkever (foto: Erik Kats van www.pexels.com)

Verslagen activiteiten

Landelijke natuurwerkdag

Auteur: Rob Spit

Op zaterdag 1 november 2025 om 09.30 uur verzamelden zich ruim 20 mensen bij de brug hoek Hortemansdijk/-Zoetendijk in Reeuwijk. Het regende pijpenstelen, maar de groep bleef uiterst enthousiast. Vanaf die opstaptelek werd de groep per boot naar een eiland vervoerd waar de werkzaamheden moesten plaatsvinden. Het eiland ligt aan de oostkant van de plas 's-Gravenkoop tegen de Kerfwetering. De randen van het eiland zijn in de loop van de tijd dichtgegroeid met bomen en struiken. Deze belemmeren de lichtinval op de oever. Tevens vormen de bomen een gevaar voor omwaaien waarbij de oever ernstige schade oploopt. Met handzaag en snoeischaar moest deze vegetatie verwijderd worden. Na het weghalen valt er weer licht op de oever. Hierdoor zal de natuurlijke oevervegetatie zich weer herstellen.

Aangekomen bij het eiland kregen we eerst een veiligheidsinstructie. De te gebruiken gereedschappen zijn bij onjuist gebruik gevaarlijk. Ondanks het slechte weer viel daarna de groep de vegetatie aan. Bomen en struiken werden verwijderd en verwerkt tot takkenbossen. In de koffiepauze konden we even bijkomen en genieten van zelf gebakken appeltaart. Tussen de middag was er weer een rustmoment, waarbij een heerlijke tomatensoep werd geserveerd. Na de lunch ging het weer verder, maar het energieniveau werd door de vermoeidheid en het slechte weer minder. Toen om 14.30 uur het vertreksein werd gegeven was er niemand die protesteerde. Op de terugweg in de boot brak de zon door. Dat had wel wat eerder gemoegen. Uiteindelijk hebben we een heleboel werk verricht, was het ontzettend gezellig en had iedereen het naar de zin.

*De **Kaderrichtlijn Water (KRW)** is een Europese richtlijn die in 2000 is ingevoerd met als doel om de kwaliteit van alle watersystemen in Europa te beschermen en te verbeteren. De Europese lidstaten hebben gezamenlijk afgesproken dat uiterlijk in 2027 een goede toestand bereikt moet zijn.

Natuurcafé Waterkwaliteit

Auteur: Frans Kingma en Maribel van der Linden

Op zondagochtend 23 november 2025 organiseerden IVN IJssel en Gouwe samen met KNNV Gouda e.o het natuurcafé 'Waterkwaliteit meten'. De opkomst was goed, het weer was helaas wat minder, maar daar werd het enthousiasme onder de deelnemers niet minder door. Er werd verteld over het belang van goede waterkwaliteit en de microscopen werden gebruikt voor het bekijken van watermonsters.

Waarom is waterkwaliteit meten belangrijk

Schoon en gezond water is van levensbelang, voor de mens en de natuur, want we gebruiken het voor drinkwater, recreatie, landbouw en industrie. Daarnaast is water ook het leefgebied voor veel dieren en planten. Om de kwaliteit van ons water te waarborgen, is continu beheer en onderhoud vereist.

Werkgroep Waterkwaliteit

Waterschappen hebben verplichtingen om te voldoen aan de Kaderrichtlijn Water (KRW 2027) en meten vooral de waterkwaliteit in de zogenaamde waterlichamen (zoals rivieren, meren en kanalen). Ze hebben echter minder zicht en minder belang bij een goede waterkwaliteit in de sloten. Naast de waterschappen zijn er burgerinitiatieven (Citizen science groepen) ontstaan die o.a. ook de waterkwaliteit meten en dan meer in de sloten en kleinere wateren. Dit is een belangrijke aanvulling op de onderzoeken van de officiële instanties. De werkgroep waterkwaliteit Reeuwijkse Plassen is ontstaan vanuit de Natuuracademie Reeuwijkse Plassen en bestaat vooral uit een aantal geïnteresseerde burgers die zich betrokken voelen bij het monitoren van de natuur. Maar er is altijd behoefte aan meer mensen die interesse hebben om een aantal keren per jaar te helpen.

Heb je interesse om mee te helpen bij het meten van de waterkwaliteit of wil je meer weten hierover? Neem dan contact op met **IJsbrand Swart** (activiteiten@ivn-ijsselengouwe.nl).

Een gezonde sloot

Een sloot is gegraven door mensen en is bedoeld voor de ontwatering en het opvangen van overtollig water, bijvoorbeeld bij veel regen. Zonder sloten zouden veel planten verdrinken en zou je in een groot deel van Nederland natte voeten krijgen. De aan- of afwezigheid van waterdiertjes en waterplanten zegt veel over de biologische gezondheid van een sloot. Bij een waterkwaliteitsonderzoek gaat het altijd om een steekproef, waarbij metingen gedaan worden op dezelfde plek zodat vergelijking over de seizoenen en jaren mogelijk is.

Met de Scharrelkids de wilde stad ontdekken

Auteur: Clara Goedhart

Op een mooie zonnige zondag hebben we met een leuk groepje kinderen en hun (groot)ouders een verrassende ontdekkingsstocht gemaakt door een stukje van de binnenstad van Gouda. Als je aan een stad denkt, denk je al gauw aan winkels, gebouwen en verkeer. Maar deze middag hebben we ontdekt dat er in de stad ook natuur te vinden is!

In het Houtmansplantsoen startten we met een Ja/Nee spel om onze kennis te testen van de natuur. Want wist je al dat een koolmees eitjes legt die roze zijn met rode stip-pels? En dat vleermuizen een winterslaap houden? En dat er ook in de winter bloemen bloeien? En waarom er een hekje staat om 2 bomen in het Houtmansplantsoen? Is dat omdat die bomen giftig zijn? Zo leerden we al heel veel nieuwe dingen en waren we klaar voor de tocht.

Ja/Nee spel (foto: Jan Spoel)

Ontdekkingsstocht

Iedereen kreeg een routebeschrijving, een loep en een verzamelzakje. Dus óp naar het eerste ontdekkingspunt: de drempel van de voordeur van de Aloysiussschool waar Judith ons al stond op te wachten. Zij vertelde over de vele fossielen die je kunt vinden in heel wat drempels en stoepen van oudere gebouwen.

Op zoek naar fossielen (foto: Jan Spoel)

Fossielen (foto: Jan Spoel)

Met een nat doekje maakte ze de fossielen zichtbaar en met zoekkaarten konden we uitzoeken wat we dan zagen: plantjes of (schelp)diertjes. Dat was nog eens interessant!

Het volgende ontdekkingspunt was het Raoul Wallenbergplantsoen. Wat was daar veel te zien! Maar de grote rode peulen van de Christusdoorn waren wel het meest bijzonder en werden enthousiast verzameld. Ook bladeren, boomvruchtjes en zelfs schelpjes verdwenen in de verzamelzakjes.

Rondom dit plantsoen waren ook veel vleermuiskasten en gleuven te zien en kregen de kinderen de opdracht te tellen hoeveel ze er vanaf nu konden ontdekken. De uitkomsten waren heel verschillend maar iedereen kwam op meer dan 40 uit!

In de Koepoort vonden we behalve een mooi beschilderde muur met vleermuisgleuven ook muntplantjes in een boomspiegel. En even verderop bij de boom met de grote tonderzwammen vonden we sporen van een piepkleine bewoner! Aan het pad langs de singel vonden we bijzondere bomen en struiken: bijv. de Droomboom of Prinsesseboom met heel mooie ronde vruchten en een struik met allemaal kleine “sneeuwballtjes” erin die dan ook de Sneeuwbes heet. Als je in een besje knijpt dan ploffen ze met een knalletje.

De tocht was hiermee bijna aan het eind. In de muziektent van het Houtmansplantsoen hadden we nog wat te drinken en een koekje (of 2 of 3) voor iedereen en sloten we daarmee een leuke middag af.

De volgende keer gaan de Scharrelkids vogelvoerballetjes maken. Op 25 januari 2026 op de kinderboulevard De Goudse Hofsteden aan de Bloemendaalse weg.

Nieuws

Winter in het voedselbos

Auteur: Suzanne Bijl

Blaadjes op de grond, de lucht een beetje grijs, het is winter in het voedselbos. Het is stiller geworden en de natuur vertraagt.... Heel de natuur? Nou nee dus! Elke vrijdagmorgen lopen er nog altijd wat van die mensen “lekker druk” te doen. Muts op, zaag of schop in de hand, rode wangen. Er is veel winterwerk in het voedselbos.

De winter is een mooie tijd in het voedselbos. De drukte van de oogst is voorbij, er is tijd voor het belangrijke structuurwerk. Wat kan waar en waar moet wat? Er worden wilgen gesnoeid om de rillen mee aan te vullen en rechtop te zetten. Deze muren van takken geven bescherming aan diertjes en steun aan planten. Maar zo’n levende muur vraagt elke winter om een opfrisbeurt. Van gesnoeide takken maken we ook wiepen, samengebonden takkenbundels, waarmee we de oevers versterken. Met bagger uit de sloot ‘maken’ we dan op die wiepen weer nieuw land dat we vervolgens inplanten met diverse inheemse kruiden. Ook checken we onze bomen en struiken. Staan ze goed? Niet te diep, niet te krap, waar kan iets nieuws? Een mooi voedselbos maak je in de winter.

De wangen zijn rood, de theepauze is korter, de oogst is beperkt tot mierikswortel en de laatste winterpaddenstoelen. Maar het is lekker buiten werken in de winter. De sfeer is ontspannen want de winter is nog lang.

Heb je zin om een uurtje mee te helpen?
Elke vrijdagochtend tussen 10.00 en 13.00 uur is een groepje vrijwilligers bezig in het voedselbos, kruising Kale Jonkerpad en Willenskade. Loop gerust door het weiland naar het open hek. Vergeet niet je thermoskan mee te nemen!

Het jaar van de woelmuis

Auteur: Kitty van Wijnbergen

Wist je dat...

- .. 2025 niet alleen het jaar van de torenvalk, maar ook van de woelmuis was?
- .. er in Nederland 5 soorten woelmuizen leven*): de veldmuis, de zeldzame Noordse woelmuis, de aardmuis, de ondergrondse woelmuis en de rosse woelmuis?
- .. woelmuizen het voornaamste voedsel zijn van veel roofdieren en roofvogels en dat daarom gezonde en grote populaties woelmuizen belangrijk zijn?
- .. als het goed gaat met de woelmuis, het ook goed gaat met veel andere soorten dieren zoals: wezels, hermelijnen, kerkuilen en torenvalken. Het is zelfs het favoriete voedsel van de torenvalk.
- .. woelmuizen knaagdieren zijn, verwant aan lemmingen en hamsters.

Bron: zoogdierenvereniging.nl/jaarvandewoelmuis

*) NB Wikipedia rekent de muskusrat en de woelrat ook bij de woelmuizen en komt zo op 7 soorten.

Woelmuis (foto: Tommes Frites via pexels.com)

Contactgegevens

Postadres: De Clerstraat 7, 2807RB Gouda
Emailadres: info@ivn-ijsselengouwe.nl
Bankrekening: NL34 TRIO 0390 1459 39
RSIN: 804440694
KvK: 40465366

Website: www.ivn.nl/afdeling/ijssel-en-gouwe/
Instagram: [@ivnijsselengouwe](https://www.instagram.com/ivnijsselengouwe)
Facebook: [@ivnijsselengouwe](https://www.facebook.com/ivnijsselengouwe)
Nieuwsbrief: verschijnt elke maand

Bestuur

Voorzitter: voorzitter@ivn-ijsselengouwe.nl
Secretaris: secretaris@ivn-ijsselengouwe.nl
Penningmeester: penningmeester@ivn-ijsselengouwe.nl
Bestuurslid: activiteiten@ivn-ijsselengouwe.nl

Bestuurslid: ericvanderbrugge@ivn-ijsselengouwe.nl
Bestuurslid: pr@ivn-ijsselengouwe.nl
Bestuurslid: rob.spit@ivn-ijsselengouwe.nl

Werkgroepen

Natuuracademie: activiteiten@ivn-ijsselengouwe.nl
Natuur in de zorg: info@ivn-ijsselengouwe.nl
Scharrelkids: scharrelkids@ivn-ijsselengouwe.nl
Kinderboerderij: info@ivn-ijsselengouwe.nl
Vrijwillig landschapsbeheer: werkgroepVLB@ivn-ijsselengouwe.nl

Excursies: activiteiten@ivn-ijsselengouwe.nl
Tuinambassadeurs: tuinambassadeurs.gouda@gmail.com
Voedselbos: voedselbos@ivn-ijsselengouwe.nl
Smultuin: info@ivn-ijsselengouwe.nl
Publiciteit: pr@ivn-ijsselengouwe.nl

Lidmaatschap

IVN (Instituut Voor Natuureducatie en duurzaamheid) is een landelijke organisatie met ongeveer 160 onderafdelingen, waarbij ruim twintigduizend vrijwilligers zich lokaal inzetten om jong en oud bij de natuur te betrekken. Voor de regio Gouda, Waddinxveen, Krimpenerwaard, Reeuwijk en Bodegraven zetten de vrijwilligers zich in door het organiseren van activiteiten zoals natuurexcursies en cursussen, wandelingen voor ouderen, kinderactiviteiten, tuinadvies, vrijwillig landschapsbeheer, een voedselbos en de natuuracademie.

Als je ons werk wilt steunen, kun je lid worden voor € 25,- per jaar.

Je ontvangt dan:

- de Inktzwam (2x per jaar) en
- onze digitale nieuwsbrief (ca. 12x per jaar)
- het landelijke blad "Mens en Natuur" (4x per jaar).

Aanmelden kan via de website: www.ivn.nl/afdeling/ijssel-en-gouwe/.

Wijzigingen kunnen online doorgegeven worden of door een e-mail te sturen naar info@ivn.nl. Een lidmaatschap kan je jaarlijks, tot een maand voordat het lidmaatschap afloopt, opzeggen.

Diverse korstmossen (foto: Jan Spoel)

Heb je ook iets leuks te delen, een artikel, verslag van een excursie of foto's? Heb je een tip of wil je iets anders zien in de Inktzwam? Stuur je bijdrage dan naar: redactie@ivn-ijsselengouwe.nl

De deadline voor de volgende editie is 5 juni 2026.

Deel van de oogst van ons voedselbos in 2025 (foto's boven en onder: Gerrit Bloemhof)

